Melancholie Kosmova

Martin Tonár

Tiráž

Melancholie Kosmova

Martin Tonár

Vydavatel: Vlastním nákladem

Vydání: 1. vydání

Rok vydání: 2026

© 2026 Martin Tonár

Všechna práva vyhrazena.

Identifikátor: urn:tvori:work:25

Obsah

Melancholie Kosmova 5

Melancholie Kosmova

Florentský dóm býval vždy pln života a různorodých radostí. Pitky, veselky a smích dam byl obohacením toho života v bohatství a sloučením s náboženskou praxí. Tentokráte však byl dóm prázdný, až tichý. Služebnictvo téměř spalo, strážní neměli důvodu hlídat a rodina Medicejských, tedy spíše její zbytek, jen mlčky sledovala kdysi sociálně bohatý interiér, dnes jen krásné, ale prázdné sály. U jídelního stolu se kdysi sešla bohatá rodina jak na finance, tak na počet členů. Bývalo jich mnoho, a dokonce kolem stolu pobíhaly děti a hrály si na babu, což vždy staří Medicejští kritizovali. Co by za to dnes dali? Veškeré bohatství a touhy po slávě. Jakoby přechodem do nového století byla celá rodina zasažena kletbou, která ne a ne se utišiti.

U jídelního stolu seděl pouze postarší muž s dlouhými vlasy až po ramena, jeho krk byl těmi vlasy zcela schován, a s nevýrazným knírem, který si stále odmítal oholit. Po jeho pravici seděl muž v dlouhé róbě a s bílým čepcem. Oba jedli, nebo spíše jen po malých kouscích srkali, polévku z porcelánových hlubokých talířů. Starší muž po dvou soustech polévku jen míchal a byl zcela hypnotizován vírem, který vznikl uprostřed talíře. Po chvíli lžíci položil, ale z víru nespouštěl zrak. Muž s čepcem toto nevnímal, jelikož byl zcela chutí ponořen do polévky. Ticho v místnosti přerušil hlas staršího muže.

„Drahý Paole?“ tázal se. Paolo, muž s čepcem, odvrátil zrak od polévky a pohlédl na muže.

„Ano, pane Kosmo?“ otázal se nazpět. Kosma hluboce povzdechl.

„Co jsem ráčil udělat špatně?“ tázal se Kosma.

„Nerozumím vašemu dotazu, pane.“ Odpověděl Paolo.

„Co se muselo pokaziti, že náš rod, kdysi tak bohatý a vznešený, je dnes jen pouhým napuchlým vředem, který co nevidět praskne a poté zmizí?“

Paolo odložil lžíci a hleděl na svého pána. Byl zasažen nechutností, kterou obrazně starý pán používal, ale zároveň cítil bolest a tíhu na srdci, kterou starý pán poslední léta nesl. Viděl v jeho kaštanových očích lesk, který byl čím dál tím jasnější, ale nebyla to jiskra života, ale jen falešný lesk, který ne a ne zmizet.

„Můj pane,“ započal po chvíli. „já jakožto pouhý botanik nemohu si dovoliti tvrditi, že máte životní smůlu, kterou s sebou přebíráte jako kouli na řetězu, která ne a ne vás pustiti dál. Já jen mohu tu pro vás býti každým momentem a zásobovat vaší mysl novými znalostmi z botanického sféra. Nemohu však hodnotiti, jak si váš rod poslední léta vedl. Necítím se býti toho hoden. Přeci jen, Vy byste mohl s čistou myslí nasaditi si korunu a prohlásit se králem, zatímco já se spokojím s bílým čepcem, jelikož kdybych si ráčil nasaditi korunu, byl bych ihned zabit. Navíc, dovolím si podotknout, koruna by dobře nezakryla mé téměř lysé temeno.“

„Odbočil jste od mého dotazu, drahý Paolo, ale to Vám nemohu míti za zlé. Rád bych však váš názor slyšel, pokud tedy se nechcete stále držeti etických norem.“

„I tedy, ačkoliv se zdráhám, odpovím na váš dotaz. V tomto problému ráčí míti největší úlohu Vaši synové, pane. Pán Ferdinand, na to, že již dosáhl sedmatřicátého věku, stále raději zve na svůj dvůr spíše umělce, nežli krásné dámy. Toskánsko jich ráčí býti plné jako vší na hlavě nuzného žebráka. A což Jan Gaston, Váš benjamín. V Rakousech mu může býti blahodárně, ale potomků se on ani jeho drahá choť, Anna Marie, prozatím nedočkali.“

„Zajímavé toť tvrzení, drahý Paolo. Možná na tom bude dosti pravdy. Když už jste ráčil promluviti o mém potomstvu, co má krásnost Marie Luisa? Ta přece byla provdána do dobré partie. Falcký kurfiřt si její přítomnosti nemůže vynachváliti.“

„Můj pane, Marie Luisa se vskutku provdala velmi dobře. Johann Wilhelm ráčí býti dobrým člověkem, ale peněz rozdává jako květy pylu. Navíce, vaše jasnost Marie Luisa dosáhla třiatřicátého věku a potomstvo také nikde. Nemůžeme však obviňovati milostpaní, ale spíše, promiňte mi nyní toto tvrzení, samotného falckraběte. Ráčil si uhájit své dědictví, ale nedokáže si uhájiti potomstvo pro jeho uchování po další generace? Vskutku zvláštní, můj pane.“

„Vaše tvrzení mě ráčí dělati neklidným, ale jest to pravdivé. Drahý Paolo, alespoň, že jste zde vy a snášíte mé trápení. Víte, to jsem vám již říkával mnohokráte, ale náš rod býval kdysi jedním z největších v Italských státech. Bývaly jsme bohatí co do zlata, to do potomstva. Ale po smrti mého předka Alexandra se ráčilo naše štěstí otočiti k nám zády. A nyní jen sleduji, jak náš rod se nevyhnutelně řítí ze srázu vstříc ke své záhubě. Jest mi z tohoto do vzlykotu, ale, jak ráčíte viděti na mém zraku, již jsem vyprodukoval toliko slz, že bych tím mohl naplniti několik věder.“

„Drahý pane, to je samozřejmostí, že tu stále jsem a budu jen pro vás. Jen tedy dovolte, abych několikráte za den opustil palác a vyrazil hledati několik rostlin do mé sbírky.“

„To je samozřejmé, Paolo. Můžete mi o nich vyprávěti, tak, jako každého dne. A nyní dojezme polévku, trochu nám stydne.“

Kosmo i Paolo se opět pustili do polévky. Nálada byla sic stále pochmurná, ale rozhovor dvou postarších mužů toto strasti a samoty plné

prostředí dokázal na několik chvil obohatit. Paolo však měl plánech povědět panu Kosmovi jednu podstatnou a pro něj zranitelnou novinu. Následující den totiž Paolo odjíždí do Altofonte, kde chce sloužit Bohu a věnovat se své botanické praxi více, než může zde, ve Florencii. Pan Kosma se tuto novinu dozvěděl až druhého dne, kdy byl již Paolo na cestě. Byl nepříčetný a obviňoval nevinného botanika ze zrady jeho maličkosti. Kosma na botaniky zanevřel, jelikož nechtěl míti s nimi již společného a každý člověk, který projevil zájem o studium květin, v něm vyvolal vzpomínky na zrádného botanika Paola, který v těch chvílích se ráčil zrovna věnovat bohoslužbě.

Uplynulo pět let. Po Vánočních svátcích, které trávil pan Kosma sám pouze se svým služebnictvem, přišla k němu nečekaná zpráva:

„Drahý pane Kosmo Medicejksý,

Je v mé povinnosti vás informovati o tom, že velectěný bratr Silvio, civilním jménem Paolo Boccone, dne 22.prosince roku 1704, skonal. Zanechal po sobě mnohačetnou sbírku rostlin ze svých cest a mnoho zápisků ve svých svazcích. Jeho tělo bylo pohřbeno nedaleko kláštera Svaté Máří při Altofonte. V zájmu projevení úcty Vás žádáme o poslední rozloučení s drahocenným bratrem Silviem.

Podepsán: Charles Plumier, žák bratra Silvia.“

Kosma byl z této zprávy zdrcený. Ačkoliv choval v posledních letech k Paolovi zášť, nyní pocítil silný stesk a smutek, působící jako bodnutí nože do hrudi. O skonu svého dávného přítele se dozvěděl pozdě, což v něm vyvolávalo určité obavy o tom, zdali to neměl Paolo v poslední vůli. Přeci jen by takto naplnil své konání před pěti lety. Kosma se do Altofonte vypravil následujícího dne. U hrobu svého dávného přítele strávil téměř celé odpoledne, čímž prokázal, že svému příteli odpustil

a nyní se bude kát on.

Kosma začal býti ze své samoty patřičně rozpačitý. Nedokázal si představit, že to, co jeho rod budoval několik desítek let, nyní může zmizet jen díky neschopnosti jeho potomků pokračovat v rodu. Byl zrovna jarní den, kdy se pan Kosma rozhodl rozeslat vzkazy svému potomstvu. Sepsal v nich touhu vidět své děti, ale nic více. Pokud by totiž byla v dopise sebemenší zmínka o touze pokračování rodu, potomstvo by se jistě zaleklo a všichni by určitě nepřijeli. Jeden dopis také zaslal svému bratrovi, kardinálovi Františkovi. Kosma na odpověď nečekal, ale spíše čekal, že všichni pozvaní dorazí.

Následujícího dne Kosmu navštívil jeho nejstarší syn, Ferdinand. Muž silné a vysoké postavy s dlouhými kudrnatými vlasy až po lopatky a pronikavým pohledem. Na jeho výrazu však bylo vidět, že na dvoře svého otce nerad tráví čas.

„Ferdinande, syne můj! Dlouho jsem tě neviděl. Jak se ráčí mít můj nejstarší syn?“

Ferdinand sklopil zrak do země a nehledě na otce polohlasně odpovídal.

„Otče, mám se k životu.“ Odpověděl.

„K životu, říkáš? Jak se ráčí mít Beatrice?“

„Dlouho jsem jí neviděl, otče. Je nyní na cestách po Evropě a měla by se vrátit v červnu.“

„Zajímavé.“ Kosma si všímal, že Ferdinand je v jeho přítomnosti značně nejistý. „Děje se něco, Ferdinande?“

Ferdinand jen hluboce povzdechl.

„Ferdinande! Přikazuji ti jako tvůj otec, aby si mi pověděl, co tě trápí!“

Ferdinand pohlédl na svého otce. Viděl v jeho pohledu starost, kterou o něj projevoval celý život a nyní se taktéž projevila.

„Otče, nechcete snad opět hovořiti o nástupnictví, že ne?“

Kosma se zarazil. V ústech, ačkoliv je měl prázdná, se mu utvořil zámek, který mu nedovolil mluvit.

„Otče, já vám to řeknu jen jednou, abych vás neranil vícekrát. Já děti mít nemohu!“

Kosmovo zaražení se ještě více prohloubilo, ale zámek v jeho ústech konečně povolil.

„Jak je to možné? Lékaři tvrdili, že jsi zdravý. Beatrice jest přece skvělá partie. Tak, jak to, že tvé rodinné povinnosti zůstanou nenaplněny?“ tázal se Kosma.

„Otče, cožpak jste si nevšiml, jak vypadám?“ zeptal se poníženě Ferdinand.

Kosma ke svému synovi přistoupil blíže a pohlédl mu do tváře. Zhrozil se toho, co uzřel. Ferdinandova tvář byla pokryta rudými pupeny, které vypadaly, jako by co nejdřív měly explodovat. Jeho syn byl nyní monstrem.

„Co se ti stalo, Ferdinande?“ zeptal se Kosma zhrozen.

„Otče, já…no. Byl benátský festival a já, jelikož miluji hudbu, tak jsem zde hrál. No a poté se stalo něco, za co se stydím dodnes. V jednom

z domů proběhly orgie a já se jich účastnil.“

„Ferdinande, to ne. Proč? Proč zrovna můj syn se musí takto ponižovat?“

„Já nechtěl otče.“

„Lžeš! Jsem tvůj otec a jako tvůj otec poznám, kdy lžeš!“

„Otče…“

„Ty jsi tam šel dobrovolně, že? Co dobrovolně, přímo s nadšením! Užíval sis to, jak se těla o sebe dotýkají, jak tvůj úd drží dlaň lehké děvy nebo nedej bože zhýralého mladíka. Tvůj život je toho plný. Tvé mládí toho bylo plné. A nyní se podívej na sebe! Je z tebe příšera! Příšera, která zabila mého kdysi milovaného syna!“

„Já nechtěl otče. Já jen se nedokážu vyrovnat s představou toho, že bych jednou bych býval být otcem.“

„A já snad takovou představu měl? V manželství jsem byl s nafoukanou francouzskou, která mě jen ponižovala. Sdílela se mnou mé lóže, aby naplnila manželské povinnosti. Ale i přesto jsem tu pro vás zůstal a na rozdíl od vaší matky, jsem vám zprostředkoval tu nejlepší výchovu, jakou jsem mohl. A ty, vřede, se bojíš převzít odpovědnost tak moc, že si místo toho převzal titul nestvůry?“

„Otče, prosím!“

„Nejsem tvůj otec a ty nejsi můj syn! Okamžitě se otoč a odejdi odsuď! Jsi zklamání této rodiny!“

Ferdinand se otočil a kvapným krokem odešel ze sálu. Kosma se ponořil do svého trápení. Jeho milovaný syn je nyní pryč a zůstal tu jen

jeho stín zahalen pláštěm monstrozity. Od té doby se Ferdinand se svým otcem už neviděl.

Jan Gaston přijel o pár dní později. Byl podobný svému bratrovi, ale jeho tvář byla čistá. Usmíval se a vycházel vstříc svému otci. Dokonce mu nechal poslat dopis, že skutečně přijede. Když Jan dorazil, Kosma jej vítal s nadšením. Za nadšením se skrývala nadějná myšlenka toho, že Jan by mohl být zachráncem celého rodu. V sále panovalo nadšení.

„Jane, syne můj! Jak se ráčíš mít?“ tázal se Kosma.

„Drahý otče, vřelé dík patří vám, že jste mě ráčil pozvat na můj rodný dvůr. Mám se nyní skvěle. Rakousy jsou tuze překrásné. Toliko rozmanitých kultur, lid mě vřele vítá. Vskutku zajímavá toť krajina.“

„Jsem rád, že tě Anna Marie provádí po své krajině. Jak se vlastně vede tvé překrásné?“

„Má se skvěle, otče. Zrovna je na návštěvě u sestry, takže jsem musel přijet bez ní.“

„To velmi rád slyším, Jane.“

„O čem jste vlastně se mnou chtěl hovořit, otče?“ zeptal se Jan.

Kosma se hluboce nadechl a po vydechnutí odpověděl.

„Víš Jane, říkal jsem si, je ti už přes třicátý rok. Tvé Anně Marii též. Tak jsem se chtěl jen otázat, kdy budu moci přivítat na světě má vnoučata.“

Jan se zarazil. Chvíli na svého otce hleděl. Byl strnulý téměř jako strom v lesích a v jeho mimice šlo poznat, že patřičně znejistil. Po delší odmlce se mu na tvář vrátil úsměv. Ne však ten, se kterým přijel. Tento končil

zahnutými koutky. Jan nakonec, stále s nejistotou, promluvil.

„Víte otče, já a Anna to máme komplikované. Jisté je, že potomstvo plánujeme.“

Kosma taktéž znejistil, když zaslechl o tom, že vztah jeho milovaného syna je komplikovaný.

„A na kdy jej plánujete?“ otázal se nazpět Kosma.

„Brzy, otče.“ Odsekl Jan. Kosma si všiml, že Jan více znejistil.

„Jane, nenutím vás. Jde o náš rod. Ty jsi ten, kdo může přivést na svět novou generaci Medicejských.“

Jan sklopil pohled k zemi. Kosma si v tu chvíli vybavil svého staršího syna. Ferdinand takto stál, když se snažil zatajit své „prokletí“.

„Jane, máte čas.“ Snažil se Kosma uklidnit situaci.

„Děkuji, otče.“ Odpověděl poklesle Jan.

„Za co děkuješ, Jane? Že ti dávám svolení? Toto není svolení, jen smíření.“

„Snažím se to pochopiti tak, jak jsem to původně ráčil chápati. Ale respektuji Vás.“

„Inu dobrá, Jane. Zdržíš se ještě chvíli? Můžeme pohovořit o tvých cestách.“

„Děkuji za nabídku, otče. Musím však brzo ráno na cestu zpět, jelikož má drahá choť mě již očekává.“

„Však si již před chvíli pověděl, že je u své sestry.“

„Ano, ale vrací se dnes do našeho sídla. A já bych jí rád přivítal.“

„Inu dobrá, Jane. Inu dobrá.“

„Tázal jste se na tuto otázku i Ferdinanda?“

Kosma ztuhl na místě. Lekl se odpovědi, kterou měl říci.

„Ne.“ Zalhal, ačkoliv pravdu Jan nejspíše věděl.

Jan se poté rozloučil s otcem a odešel ze sídla pryč. Kosma viděl v Janových očích, že skrývá tajemství, které však nechtěl otci sdělit. Kosma nad celým tímto tajemstvím dumal po dlouhou dobu. Jan se dlouho ve Florencii poté neukázal. Kosma cítil provinění, které však stále přebíjela touha po záchraně budoucnosti rodiny.

Marie Luisa, jediná dcera Kosmova, manželka falckého kurfiřta, v dobu, kdy byl její příjezd žádán, nepřijela. Svému otci poslala řadu omluvných dopisů, kde se výlučně vymlouvá na své povinnosti ve Falci. Kosma začal mít tušení, že ani manželství jeho jediné dcery nebude nejspíš tak naplňující, jak se prvně domníval. Ale stále více věřil, že Marie Luisa prozře a že nakonec porodí právoplatného následníka rodu Medicejských. Ale čím více dopisů přicházelo, tato víra pomalu chřadla. Maska zatajování ohledně potomstva poté padla a v dopisech započal Kosma pomalé, ale silné naléhání. Definitivní nejistotu pak vyvolal jeden jediný dopis od samotného kurfiřta Johanna Wilhelma. V něm Kosmu upozorní na to, že situace ve Falci je napjatá a více, než rodinný život, je pro oba manžele důležitější. Zároveň však Kosmu v dopise ujišťoval, že se potomstva dočká, a aby svůj slib potvrdil, napsal že do dalšího přestupného roku už bude sám sebe moci nazvat dědem. Kosma však z tohoto dopisu pociťoval ještě větší nejistotu, než z mnoha dopisů od

své dcery. I tak, stále v hloubi duše, věřil, že tento nejistý slib bude dodržen.

Kosmův bratr František do Florencie přijel rok od poslání dopisu. Na četné dopisy svého bratra neodpověděl, ale zároveň Kosma věděl, že když jeho bratr neodpovídá na dopisy, jistě je četl. František byl Kosmovy podobný téměř jako vejce vejci. Byl však ostříhán na krátko a vousu zcela pozbyl. Přijel ve své tradiční kardinálské róbě, aby tak dokázal své neustálé zaměstnání v církvi. František byl uchvácen sály paláce, ačkoliv je sám z dětských let velmi dobře znal. Rozhlížel se po sálech a dychtivě hltal každý kout interiéru.

„Buď zdráv, bratře!“ pozdravil Kosma svého bratra.

„Bůh s tebou, Kosmo!“ opáčil František.

„Jak se daří v tvé kardinálské kariéře?“ otázal se Kosma.

„Velmi dobře, Kosmo. Sic nevím, jestli dosáhnu někdy titulu papeže jako naši předci, ale má snaha by to jistě mohla naplniti.“

„Velmi rád bych sdílel tvé nadšení, ale nepozval jsem tě jen na bratrský dialog.“

„Tušil jsem to, když jsem tvůj dopis pročítal.“

„Víš, náš rod umírá. Medicejských je pramálo.“ Pověděl sklesle Kosma.

„Toť není možno! Vždyť tvé děti jsou šťastně v manželství, a stále se nedočkali potomstva?“ otázal se šokovaný František.

„Nedočkali, bratře.“ Odpověděl Kosma.

„Ferdinand, tvůj nejstarší syn, snad nedokáže přivést k světu schopného potomka? Což pak tvá dcera v manželství s kurfiřtem své povinnosti stále nenaplnila? A tvůj nejmladší syn nemůže zanechat cest a usadit se v rodinném životě?“ tázal se František.

„Bratře,“ Kosma tušil, že se svým trápením se může svěřit pouze svému bratrovi, když jeho poslední nejbližší člověk jej tenkráte zradil. „Ferdinand je neschopen. Je nemocný a spíše, než muže hodného role otce připomíná nestvůru z těch nejhorších nočních můr. Takto zohaveného jsem si jej nikdy nepředstavoval. Pochybuji, že právě on by mohl býti jedna z možností záchran našeho rodu. Marie? Ta má nyní povinností nad hlavu. Ve Falci je prý situace obtížná a spíše než rodinně se věnuje tomu, aby vůbec byla situace ve Falci udržitelná. A Jan? O něm mám mnoho pochybností. Nejspíše svoji choť nevnímá a spíše se věnuje jiným zábavám. Naléhal jsem, ale bylo to beznadějné. Nezbývá mi nic jiného, než alespoň mým dvěma potomkům věřiti.“

„Bratře, sdílím s tebou tvé trápení. Ale jaké navrhuješ řešení? Nemáš snad touhy se znovu provdati a doufati, že rod se ti zachrániti podaří?“ otázal se s jistou marností František.

„Cožpak by nějaká mladá šlechtična vstoupila se mnou do sňatku? Mám opět troufati skutečnost, že ta žena by mou osobu opět ponižovala? Ne, já již nemám síly na další nešťastné manželství.“ Odpověděl Kosma.

„Bratře, jednou ses spálil a podruhé by se ti stejná událost státi nemusela.“ Povzbuzoval František Kosmu.

„Nikoli bratře. Mým údělem na tomto světě je neustále se spalovat.“ Odpověděl Kosma.

„Co tedy přinášíš za návrh, bratře?“ otázal se František.

„Vstup do sňatku, bratře.“ Odpověděl Kosma.

„Chtěl by si snad, abych obětoval to, čemu jsem se věnoval celý život? Abych se zřekl přísahy, kterou považuji za svatou? Jen proto, aby tvá vlastní touha byla naplněna?“ tázal se opětovně František.

„Není jiné možnosti, Františku. Jde o náš rod. O sňatek s tebou projevili zájmu Gonzagové. Pokud by ses přiženil do rodiny, mohl bys náš rod zachránit a stát se spasitelem našeho osudu.“

„Kosmo, tato možnost se mi zcela příčí. Chápeš můj životní úděl? Mohu býti papežem, hlavou svátosti. A býti papežem znamená míti moc a díky ní bych mohl náš rod zachrániti před zkázou!“

„Bratře, pochop, že nemáme moc času. Navíc tvá vytoužená kariéra nemůže býti zcela naplněna. Je nejisté, že se staneš hlavou církve.“

František pohlédl na Kosmu a výrazem odpovídajícímu zášti a hněvu se chystal k odchodu.

„Počkej, bratře!“ volal na Františka Kosma.

„Tvá slova jsou bolavá, ale pravdivá.“ Odpověděl František.

„Pochop, že náš rod umírá. Jde o naší záchranu.“ Hovořil zoufale Kosma.

„Ne. Jde o zklidnění tvé nejistoty, bratře.“ Odpověděl chladně František.

„Nikoli. Mé potomstvo slibu jistě nedodrží.“ Přemlouval zoufale Kosma Františka.

„Je ubohé, že svému potomstvu odmítáš věřiti.“

„Neodmítám to, pouze se snažím situaci viděti skutečně.“

„Nikoli, bratře. Toto je jen ubohý strach z toho, že se nestaneš dědem.“

„Ne, bratře.“

„Ale máš pravdu v tom, že náš rod potřebuje zachrániti. I tedy, ožením se.“

„Skutečně?“

„Skutečně. Pod podmínkou, že už tě v životě neuvidím. Převezmi toto gesto jako rozloučení a zároveň důkaz tvé ubohosti.“

„Inu dobrá.“

„Odcházím, navždy. Sbohem, bratře! Nechť tě Bůh ochraňuje!“

„Děkuji bratře. Tebe též!“

Oba bratři se rozešli s nenávistí, ale Kosma pociťoval naději, že jejich rod přeci jen bude zachráněn. Když o tři roky později probíhal sňatek Františka s Eleonorou Gonzagovou, Kosma se na svatbě neukázal. Svého slibu chtěl dodržeti. Kosma však čekal dál a dál a zpráva o potomstvu žádná. O dva roky později se však ke Kosmovi dostala novina, která jej zcela na místě zamrazila. František náhle skonal bez potomků. Kosma si tuto smrt dal za vinu a vdově po svém bratrovi poslal mnoho financí nejen na jeho pohřeb, ale i aby vdova byla až do své smrti finančně zajištěna. Eleonora za finance nejen že nepoděkovala, ale ba naopak dávala smrt svého chotě za vinu právě Kosmovi. Dle dopisů, které od ní přišli, se František trápil nad vztahem ke svému bratrovi. Snaha o záchranu rodiny skončila jen zbouráním kdysi blízkého vztahu dvou bratrů.

Kosma další dva roky trávil výčitkami. Vyčítal si, že místo toho, aby rod zachraňoval, jej ve skutečnosti jen více a více žene do záhuby. Služebnictvo samotného Kosmu začalo nazývat Melancholickým starcem. Vskutku, jeho melancholie nabyla na vyšší úrovni. Jeho vzlykot se stal součástí časté meluzíny, která se prohánělа palácem.

Byl pochmurný podzimní den, kdy Kosma seděl a únavně si pročítal jeden ze svazků svého dávného přítele Paola, když tu náhle do místnosti vešel sluha a ohlásil příchod jistého Pia. Pio byl mužík nepříliš vysoké postavy s výrazným obočím. Nejistě přišel k pánu Kosmovi.

„Oč žádáte, milý muži?“ otázal se Kosma.

„Milostpane, musím Vám sdělit tragickou novinu. Po veselkách v jednom z hříšných domů ve Florencii bylo nalezeno tělo muže. Tělo bylo plno boláků.“ Odpověděl vyklepaným hlasem Pio.

„A proč tuto novinu sdělujete zrovna mě?“ otázal se Kosma.

„Pane, tím mužem byl Váš syn Ferdinand.“

Kosma náhle ztuhl. Jakoby se čas kolem něj náhle zastavil. Syn, kterého kdysi vyhnal z paláce a nazval ho nestvůrou, je nyní po smrti. Nezemřel jako vážená osoba, šlechtic, bohatý muž, ale jako nuzák v místě plném hříchu. Jako žebrák, vyhnanec, jako zvěř. Jako nestvůra. Kosma padl do agonie. Naříkal a vyčítal si své jednání před lety. Měl svému synovi pomoci, nikoli jej vyhnat. Nyní je jeho život u konce a Kosma se může jen kát.

„Jak se to stalo?“ otázal se po chvíli Kosma.

„Netuším, pane.“ Odpověděl Pio. „Objevily jsme jej ráno. Váš syn byl zde známým návštěvníkem a přišlo mi jako nutnost vás o této tragédii

informovat. Prozatím jsme jeho tělo schovali v našem sklepení, ale již jsme povolali pohřební službu, která jej odtud odnese.“

„Mluvíte o něm, jako by to bylo nějaké zvíře.“ Naříkal Kosma.

„Zvířetem se sám nazýval, pane. Na ostatní hosty vrčel a na naše dívky byl agresivní.“ Odpověděl Pio.

„To nemohl být on.“ Nařkl Pia Kosma.

„Pane, Ferdinanda jsem znal již dlouho. Mohu Vám s jistotou tvrdit, že to byl Váš syn, kdo sám sebe nazval bestií.“ Utvrzoval Kosmu Pio.

„Co jsem to provedl?“ naříkal Kosma. „Kdybych jej nenazval bestií, mohl tu ještě být. Mohl jsem ho zachránit!“

„Nemohl, pane.“ Odpověděl suše Pio. „Ferdinand jednohlasně řekl, že kdyby si měl vybrat, kde umře, raději by zvolil prasečí chlív plný výkalů než palác s Vaší přítomností. Byl ztracený již dávno.“

„Bože! Odpusť mi!“ naříkal hlasitěji Kosma. „A vy, Pio, nenechte jeho tělo odvést někam do hromadného hrobu. Nechám vám po sluzích poslat peníze a odvezte jej do naší hrobky. Byl součástí naší rodiny a taky jí navždy bude. Jednou jsem jej takto odsoudil, tak nyní jej přijmu zpět.“

„Jistě, pane!“ odpověděl Pio, otočil se na patě a odešel ze sálu.

Kosma propadl absolutní agonii. Pohazoval věci po místnosti, rozbíjel vše, co měl po ruce a naříkal tak hlasitě, že si téměř vyřval hlasivky. Když si zavolal služebnictvo, tak jen proto, aby poručil úklid a následně odešel přes dvůr do dalších částí paláce, kde jeho řádění pokračovalo. Když se konal pohřeb Ferdinanda, Kosma na něj dorazil. Zde po delší době uviděl i své dva zbylé potomky. Jan se snažil očnímu kontaktu

s otce vyhnout za každou cenu a Marie Luisa věnovala svému otci pouze pohled vzájemného pochopení. Její choť, Johann Wilhelm, stál vedle ní a jen se rozhlížel, jelikož mu florentská společnost přišla celkově zvláštní. Kosma si však všiml, že kolem krku má Johann Wilhelm podobné boláky, které měl i Ferdinand. Zároveň uzřel, že u nich nejsou žádné malé děti, což dokázalo to, že Johann svého slibu nedodržel a že i Marie Luisa musela svému otci lhát, aby jej uklidnila falešnou představou. Kosma situace využil a Marii s Johannem pozval na návštěvu během následujícího dne. Na manželích Kosma uzřel, že se snaží návštěvě co nejvíce vyhnout, ale neměli na výběr. Nyní se nemohli vymluvit na situaci ve Falci, takže mohli jen doufat, že návštěva proběhne v pořádku. Podobnou snahu projevil Kosma i u Jana, ale ten mu jen odvětil: „Přijel jsem jen na chvíli.“ Nebyl to ten nadšený Jan, který jej před lety naposledy navštívil, ale naopak to byl člověk, který měl v přítomnosti svého otce z ničeho nic mnoho povinností.

Následujícího dne se Marie a Johann dostavili do paláce Medicejských. Kosma je přivítal a nechal je usadit.

„Marie, dcero má! Jak se vyvíjí situace ve Falci?“ zeptal se Kosma.

„Tatínku, situace se vyvíjela dobře. Nyní je již uklidněna, ale i tak máme s Johannem spoustu práce.“ Odpověděla Marie.

„To velmi rád slyším, Marie.“ Odpověděl Kosma.

„O čem jste s námi chtěl mluvit, tatínku?“ otázala se nejistě Marie.

„Víte, vy, nebo spíše jen Johann, jste mi slíbili, že do dalšího přestupného roku od mého posledního dopisu se rod Medicejských dočká svých pokračovatelů. Tedy, že ty Marie již dosáhneš svých rodičovských povinností. A Johann převezme úlohu otce s určitou spolehlivostí. Ale, jak tak na vás hledím, vašeho slibu se jaksi pozapomnělo.“ Odpověděl

Kosma.

Marie a Johann znejistěli. Pohlédli na sebe a pak Marie odpověděla.

„Tatínku, my ještě potomstvo neplánovali kvůli Falci.“

„Samé lži!“ odpověděl rázně Kosma a udeřil do pravého opěradla svého křesla. „Cožpak jste si nemysleli, že si nevšimnu těch boláků na Johannově krku? Zřejmě Johann tráví více času s jinými ženami, děvkami z nevěstinců, zatímco ty zůstáváš sama zavřená a přemýšlíš, jak se vyhnout kontaktu se mnou!“

Johann se postavil a upřel svůj pohled do starcových unavených očí.

„Vy hulváte!“ křičel Johann. „Nemohu za to, že váš rod své slávy už dávno potratil! Máte vůbec tušení, jaké to je vládnout falckrabství, které je zmítáno neustálými vzpourami? Ne! Vy jste svojí sobeckou povahou zabil svého syna! Nejde vám o nic jiného než o to, aby Váš rádoby starý rod kejklířů, zlodějů a podvodníků, byl nadále rozšiřován. Ano, chodím za děvkami a užívám si jejich přítomnost, jelikož jsou hloupé a nechápou mojí situaci. O jediné, co jim jde, je to, vydělat si na jídlo. S Marií děti mít nechceme a ani je mít nebudeme. Mohl jste být dědem již dávno, kdyby Marie nebyla tak neschopná a dítě v ní nezemřelo. Podívejte se na ní! Viděl jste její krk? Pln boláků, jako ten můj! Pokud byl Ferdinand podle vás bestií, tak mi jsme další dvě ve vašem pomyslném pekle. Myslíte si, že vám Jan dá vašeho vytouženého dědice? Ani náhodou! Ten muž sotva ví, jak vypadá ženský rozkrok a raději se věnuje hromadným orgiím s mladými nevinnými chlapci! Ano, váš milovaný Jan je hřích!“

Kosma hleděl na Johanna jako na Satana, který si přišel pro tu nejhříšnější duši.

„Marie, to nemyslíte vážně!“ naříkal Kosma.

„Myslíme!“ odpověděla Marie. „Jsem nešťastná, nemocná a unavená. Já své povinnosti nedosáhnu! A to jen díky tomu, že jste mě donutil do sňatku, který jsem nechtěla! S hulvátem, jež nedokáže být schopný v ničem!“

„A dost!“ zvolal hlasitě Kosma. „Ven! Už vás nechci nikdy vidět! Křivě jsem obvinil Ferdinanda z toho, že je ostudou našeho rodu, ale vy jste výkaly, které se jen linou po ulicích! Pryč s vaší pýchou! Pryč s vaší Falcí!“

Manželé se postavili a kvapně odešli ze sálu a paláce. Kosma naříkal a proklínal se. Kletba věčného trápení, které neskončí. Další roky trávil Kosma jen v paláci. Téměř z něj nevycházel a služebnictvo často hovořilo o tom, že již možná je mrtev, načež na ně zvolá z oken. Z melancholického starce se stala zoufalá existence bez naděje na lepší budoucnost. Tři roky od pohřbu Ferdinanda přišel Kosmovi dopis z Falce. Byl od jeho dcery Marie, kde stála pouze krátká zpráva: „*Johann zemřel. Nepřejeme si Váš soucit. – Marie*“

Kosma od té doby upřel veškeré své jednání na to, aby vylepšil svůj vztah s nejmladším synem. Jan, dle Johannových slov, byl sic jiného zájmu než ženského, ale i tak by to byl ten nejvhodnější nástupce Kosmy. Jeho trápení nad budoucností rodu pomalu a jistě chladlo. Jakoby se snad s tím, že rod spěje ke svému definitivnímu konci, smířil. Nevěřil v to, že Jan a jeho choť Anna Marie budou někdy rodiči, a vůbec nevěřil v to, že Marie se šťastně provdá a konečně bude správnou matkou.

Poslední dny října 1723 byly více pochmurné, než kdy předtím. Kosma značně zeslábl. Z kdysi moudrého muže se nyní stal marnotratný stařec. Sedával u stolu mezi mnoha svazky a ne a ne od nich odejít. Takto vypadal život v paláci Medicejských do doby, než si Kosma nechal k sobě pozvat Jana. Ten již dlouhou dobu, aniž by o tom Kosma věděl,

žil ve Florencii. Jan do paláce přišel následujícího dne. Kosma ležel v posteli a hluboce dýchal. Oči byly propadlé do pytlů, které se mu pod jeho kaštanovýma očima vytvořily. Jan se svého otce zalekl, jelikož nevypadal jako člověk, ale jako nestvůra z hlubin říše mrtvých.

„Jane! Syne můj, přistup blíže!“ poručil Kosma Janovi.

„Otče.“ Odpověděl krátce Jan.

„Umírám Jane. Cítím to. Mám pocit, že se rána již nedožiji.“ Mluvil slabě Kosma.

„Otče.“ Řekl opět Jan.

„Nechci si v tobě utvořit nepřítele, kterého jsem si utvořil ze všech mých blízkých. Prosím, vyslechni si mě.“ Kosma mluvil odevzdaně, jako by již padal do náruče samotné smrti.

„Vyslechnu, ale neslibuji, že se vašich přání budu držeti.“ Souhlasil Jan.

Kosma se hluboce nadechl a se sípavým výdechem promluvil.

„Jane, respektuji tvé rozhodnutí nebýt otcem. Respektuji, že k Anně Marii necítíš žádnou blízkost. Prosím, náš rod nejde zachrániti. Vymřel by tak, jako tak. Jsi ten jediný člověk, který se může mé úlohy zhostiti. Jsi právoplatný dědic toskánského velkovévodství. Dlouho jsem svou úlohu zanedbával, ale ty jsi ten, který může lidem vrátit naději v lepší živobytí. Nezachraňuj náš rod! Prosím, zachraň náš odkaz!“

Jan uchopil suchou žilnatou dlaň svého otce. Hleděl na muže, který chtěl zachránit již dávno ztracené.

„Otče,“ započal. „toto přání splním. Ne však pro vaší útěchu, ale pro

útěchu lidu.“

„Děkuji, Jane!“ usmál se Kosma. Po dlouhé době se Kosmovi na tváři objevil úsměv.

Jan u lůžka svého otce trávil čas do setmění. Nemluvili, pouze trávili spolu poslední společnou chvíli. Následujícího dne Kosma zemřel. Melancholie Kosmova tak dovršila svého konce. Jan svého slibu dodržel. Nezachránil sice rod, ale odkaz svého rodu zachoval. Ale nikdo už si nevzpomene na starce, který pro svůj rod obětoval více, než měl. I svou důstojnost.

Konec